

Per als catalans
de l'exili;
Per als catalans
de la pàtria,
una sola consigna:
Solidaritat catalana!

CANIGO

Bulletin d'Information de la "Société Française des Amis de la Catalogne"
25, rue Roquelaine - Tél. 229.83

TOLOSA DE Languedoc

Catalans estigueu
amatents. Els mo-
ments son decisius.

Passi el que passi
no obeiu altres con-
signes que les que
us doni :
Solidaritat catalana!

QUÈ ESPERA FRANCO ?

L'horade la victoria

CATALANS : El mon soncer celebra en aquestes hores històriques la formidable victòria de la democràcia mundial contra el feixisme. Aquesta hora transcendental que la humanitat esperava amb tanta impaciència i que els catalans desitjaven amb més afany que ningú, representa el començament de l'alliberació de la nostra pàtria.

Els catalans de França hem celebrat la victòria aliada amb l'emoció que produeixen a l'ànima els grans esdeveniments històrics, consients de la nostra participació en la grandiosa lluita i dels resultats considerables que ha de tenir per a l'esdevenir de Catalunya.

En atansar-se la seva fi, Franco intenta encara salvar la seva pell i la dels seus preciosos col·laboradors cercant formules desesperades de darrera hora com el govern ambi dels generals i els requetes, la regència de l'infant Don Carlos o els governs transicionals d'Aranda o del Duc d'Alba.

Pero és massa tard. L'opinió s'impaciente i manifesta la seva febre de manera inequívoca. Als incidents de Montserrat, s'afegeixen les banderes republicanes de la CEB, els catalans de la Sagrada Família, els pasquins de « Foc Nou » i Solidaritat Catalana i, darrerament, l'atemptat a Barcelona contra el governador Correa Veglisson.

Els catalans som republicans i desitgem per a la nostra pàtria un règim de llibertat que pugui desenvolupar-se en el marc d'una República espanyola liberal, comprensiva, autonomista mentre no pugui esdevenir federal. Pero aspirem també a reconstruir una pàtria vigorosa i puixant que només podrà obtenir-se amb la unió fervorosa i lleial de tots els patriotes entorn de l'autoritat indiscutible i única del President de Catalunya i amb la solidaritat efectiva i sincera dels catalans en la tasca comuna de refer el país.

Aspirem a una vida nova, leta de treball i de seny, de disciplina i de virtut, de llibertat i de civisme alunya per a sempre les maniobres partidistes, els sectorismes, les intrigues desleials. La nova Catalunya sent horror i fastig pels nuvis de fum que puguin amagar propositos tèrbols i desitja viure en un clima d'ordre i de pau, de llibertat i democràcia.

La pàtria nova demana pureza, honestetat i eficiència. En la Catalunya pròxima per la qual lluirem la paraula democràcia ha de tenir un contingut vivent i substancial, perquè la nostra gent és democràtica de cor, estima la justícia, venera la pau i es daleix per la llibertat, simbols eterns negats grollerament pel feixisme i pel falangisme, sistemes muntats sobre la tiranía, la guerra i l'esclavatge.

Els catalans denunciem al mon el règim franquista perquè constitueix un refugi de l'eix, un viver del feixisme, un cap de pont dels nazis a Occident. Units en el grandios front patriòtic de Solidaritat Catalana, proclamem que la Catalunya democràtica aspira a recobrar ben aviat la seva llibertat per a fer-ne l'ús precios que la pàtria espera en un clima de veritat, de disciplina, de germanor i de treball.

Als Germans de Catalunya

Germans de Catalunya ! El feixisme ha estat vençut. Franco caigut moralment a Reims a les 2.41 del dia 8 de Maig de 1945. Fill del nazisme alemany i del feixisme italià, creat per Hitler i Mussolini, recolzat en el potencial de l'eix, el dictadur espanyol s'ha enfonsat en la catàstrofe italo-alemanya que representa aquesta desfeta de les forces de reacció vencudes per la democràcia mundial.

Franco pot subsistir materialment alguns dies, algunes setmanes, com subsistiren els moribonds gràcies a les bales d'oxigen. Pero està ferit de mort. Ni el poble espanyol, ni els aliats, ni els russos, ni l'opinió mundial no li permetran de subsistir.

Hem esperat amb afany aquesta hora ansiosa de la victòria i en viures avui aquests moments històrics sentim que resten compensades les angoixes de la persecució nazi, les tristesses de l'exili, els pesobres dels camps de concentració i de les nits sense estel. Avui més que mai bessunhem per a la nostra terra les mateixes clarors de llibertat amb què el sol de la victòria ens il·lumina i nosaltres.

Germans de Catalunya : El nostre cor i el nostre pensament no us han deixat mai. Ni en les hores més amargues, on sigui que hagin estat els catalans escampats pel mon han portat sempre amb ells amb el record dels éssers estimats, l'enyorança de la pàtria, l'amor a la terra nadiua, la fe en les seves llibertats nacionals.

Hi ha un reactiu infal·lible : er revelar els catalans d'arreu del món : el patriotsme, el fet vivent de l'estígia de la Nació Catalana per obra i gràcia de la seva llengua immortal i per la voluntat invencible del seu poble que la venera i que l'estima.

No fa gaires dies, els catalans de Tolosa de Llenguadoc varem tenir la joia d'escuchar una autèntica cobla de sardanes en occasió de la diada de Sant Jordi. La plaça del Capitoli estava plena de catalans i l'alegria i l'enyorança es reflectien en l'emoção de totes les cares. Un anarquist català de seixanta anys, un veterà cincetista dels bons, se'n atansà mentre la Cobla llençava als aires

els acords vibrants de la Santa Espina i ens digué :

— A veure si ho enteneu ! Jo soc un sense pàtria. La meva pàtria i el mòn. I malgrat això, en sentir la Santa Espina, el cor em surt d'aci dins i ploro com un infant.

I en efecte. L'anarquista plorava d'emoció com plorava aquell comunista català de més amunt i els socialistes catalans que feien rolio.

— Prou que ho entenem — varem contestar-li — és perque sou comunistes, anarquistes o socialistes, de cervell, però sou catalans de cor, sou « catalans », abans que tot. Sou com aquell illudit obrerista amic meu, home d'accio, sense pàtria (!) que, dedicat de salut i sol a l'exili, s'arribà un dia fins a casa per donar-nos el seu « tresor ».

Teniu, ens digué. Preieu això. Es un saquet contenint tota la catalana recollida moments abans de travessar la frontera. Estic molt i si em moris us demano que em feu el favor de tirar-la sobre la meva tomba. Què voleu ? Em sembla que així la mort em serà més suau...

Compreneu, germans ? Les llàgrimes d'enyorament de les sardanes de Sant Jordi i el pensament no menys enyorat del illudit obrerista, en els fons anaven per nosaltres. Eren l'exponent de la mateixa fe dels mateixos sentiments, dels mateixos anhels, de les mateixes esperances.

I si mai, mai, no havíem perdut la fe en la causa justa de Catalunya avui podem dir-vos que la victòria s'atansa, que la resurrecció és imminent, que l'hora de la llibertat és prop vostre. Els catalans de França, els més nombrosos dels que son a l'exili, i els catalans d'Amèrica com els catalans de tot arreu, s'han unit tots sota l'autoritat màxima del president de Catalunya. Totes les forces catalanes s'han reorganitzat i unit llurs esforços en una voluntat comuna : la de refer Catalunya, treballar per a la seva renovació i lluitar per la seva grandesa.

No us impateineu. Espereu encara. Pero treballau. Treballau com nosaltres, sense odi, sense rancunes, oblidant les angoixes passades i no pensant més que en l'ideal. Feu com nosaltres : reorganitzu-vos, treballau en el si de les vostres organitzacions i uniu-vos en aquesta nova Solidaritat Catalana que ha d'anunciar al mon la resurrecció de la pàtria.

I que per totes les cantonades de Barcelona i de les ciutats i viles i pobles catalans es vegin les mateixes, les úniques consignes : Solidaritat Catalana, Solidaritat Catalana, Solidaritat Catalana.

Aquesta consigna, germans de la pàtria, ho vol dir tot : Unió per a la victòria, fraternitat patriòtica, fer la glòria immortal de Catalunya. Domènec de BELLMUNT.

Foc Nou a la Rambla

De Barcelona ens arriben notícies que ens omplien d'alegria i no dubtem que ens acompanyaran en el nostre goig tots els catalans exiliats a França.

• Foc Nou • el popular setmanari portaveu de Solidaritat Catalana, i del qual estem autoritzats per a dir que reapareixerà ben aviat, fou editat a tamany reduït el dia 14 d'abril i planat a les parets peu a peu a Barcelona. Així mateix milers d'exemplars circularen de mà en mà.

Saben pel mateix conducte, que els nostres germans de Catalunya veneuen en Solidaritat Catalana la única i ver-

itable expressió dels seus ideals i que consideren aquest moviment català en terres de França, el nou instrument de la unitat catalana.

La persona que ens informa ens ha explicat detalladament tot l'entusiasme existent a Catalunya per Solidaritat Catalana i el seu portantreu.

Nosaltres no podem fer més que felicitar tots els components de Solidaritat Catalana, el bloc que ja es preveu serà l'aglutinant, en un deuia no llunyà, de tots els catalans que han romàs a Catalunya, com ja ho és avui dels catalans exiliats a França.

ELS ARTIFEXS
DE LA
VICTORIA

LLIETRA de Barcelona

Benvolguts amics : He rebut el vostre questionari i a desgrat d'haver de donar-vos algunes notícies desplaents, us tramunt les respostes sinceres que escauen, tot assegurant-vos que alguna de les vostres preguntes resulta delicada i difícil de contestar.

1a. — Quina impressió ha fet a Catalunya la nova de la victòria aliada i l'esfondrament hitleria?

— En realitat ja feia dies que es veia venir. La premsa falangista no podia dissimular més la situació a les Ràdios estrangeres ens tenien al corrent de la veritat. El dia 8 de Maig la gent que anava per les Ramblas es dividia a simple vista en dues classes : la dels que no podien amagar llur alegria, la dels que somriien i s'abracaven comentant la victòria i felicitant-se mutuament, i la dels que feien cara de prunes agres i semblaven venir d'un entrainment. Ja no cal dir que els primers eren els republicans, els democràtics, els patriotes catalans, els anti-fascistes i els segons els falangistes, els « simpatitzants », els « vividors », els estrapolleristes i els feixistes de sempre.

La victòria aliada, però, ana precedida a Espanya i a Catalunya sobretot d'una repressió ferotge per part de la policia falangista amb el pretexte d'evitar la vaga i les manifestacions preparades per al primer de Maig. Tota la gent capaç de mobilitzar les masses obres o de provocar un esclat popular és a la presó. Aquests dies la policia no dorm ni descansa. Tot va en enrenou. Les banderes catalanes del 14 d'Abrial, els pascuins de FOC NOU, elsfulls clandestins, les ordres de vaga i l'atemptat contra el governador Correa han trasbaltsat aquell « ordre gibraltare » tan car a les dictadures. Tot espetegava i menjava d'esfondrar-se. El sistema

falangista tronolla i si se sosté encara és perquè una part del país té una por horible de reueure les convulsions d'una guerra civil i els extremismes l'eviten. Es inutil ferlos veure que « el falangisme i els seus mètodes son un extremisme pitjor que el comunisme o l'anarquisme » car a aquesta objecció us contesten qu'amenys estan a cobert dels trasbalts revolucionaris i dels espectacles sagnants de la guerra civil. Es dir que suposten el falangisme com una mena de mal menor de tanta por com tenen del « papà » roig i dels records de certes escenes de la Revolució.

Això i les extraordinaries mesures de seguretat preses per la força pública els dies 8 i 9 de Maig feren que no es produïssin manifestacions públiques importants per celebrar la victòria aliada. Tothom pressentament que la caiguda de Hitler i Mussolini representa l'ensorrada de Franco i ho prova la descomposició progressiva dels quadres falangistes dirigents. No oblideu, però, a l'estrangeur que el millor aliat de Franco son els republicans, car la premsa que ens arriba i les noves que tenim glacen les nostres esperances en assabentarnos que encara « no s'ha pogut arribar a la unitat republicana », poderos argument esgrimit cada dia pels diaris falangistes amb exit innegable fent veure a la gent que si els republicans no s'entenen ni a l'exili « què passaria si un dia tornessin a emparar-se del poder » ?

2a.

Conseqüències polítiques de la victòria aliada a Espanya?

— Ja es desprenen de les meves consideracions anteriors respecte a la posició de Franco i el seu sistema. L'opinió general és la de que es va a un govern amfibio amb uns quants generals i unes quantes figures civils, més aviat grises. Estem

ara en una etapa de « bulos » i rumors permanents i cada nit t'anuncien a cau d'orsa un govern diferent per a l'endemà. El veritable problema, però, es de tipus constitucional car Franco no vol abandonar el poder sinó és a una Regència car no vol ni sentir a parlar de cedir el pas a una solució republicana. I ni el duc d'Alba, ni l'infant Don Carlos, ni el general Aranda (son els tres noms que més es cotitzen) no volen carregar amb el mort. No hi ha cap dubte que a Londres treballen molt, potser tant com a Madrid, per trobar una sortida decorosa i segura a l'actual situació, donada l'absència d'una solució republicana immediata per manca d'entesa i de coherència entre els republicans de l'estrangeur. Ara bé. Us puc afirmar que el falangisme està en liquidació i que la virada verbal « democràtica » pren proporcions grotesques.

3a. — Què pensa Catalunya del seu problema nacional? Com preveu que se solucionarà?

— Aquesta és, sense cap dubte, la pregunta més difícil de contestar. Ningú, absolutament ningú que no vulgi enganyar-vos, pot dir-vos què pensa avui Catalunya. Aparentment no pensa res. Esta desmorallitzada, empobrida, materialitzada, envolta per centenars de milers de parasits falangistes que xucen la seva sang i se la mengen de viu en viu. Tot son desfilades, festes cavalcades, escàndols estrapolleristes, curses de braus, balls « swing », partits de futbol i bullanguers del « glorioso movimiento » alternant amb repressions ferotges. Els dirigents son tots fora. Aci han quedat els homes de la situació i una minoria de luitadors que s'han passat cinc anys a la presó o han defet una vida vegetativa clandestina sota el terror falangista. Ni diaris, ni llibres, ni conferències, ni tribunes de cap mena per orientar, per dirigir, per aixecar la moral catalana. I al costat d'un clima artificial de panxacontentisme, una misèria espantosa i un pànic permanent.

Hi han afortunadament uns petits quadres de patriotes (de dreta i d'esquerra, no ho oblideu) i alguns sindicalistes que han refet les organitzacions i han establert contacte i son avui els que menen la lluita clandestina. Els catalans van a la una cadascun en el si de llur organització però obtenen consignes comunes. He de dir-vos que de tots els fills que ens han arribat de l'estrangeur, de França sobretot, el que ha aglutinat totes les voluntats catalanes d'ací ha estat FOC NOU. I de totes les activitats polítiques dels catalans a l'exili a que s'emporta tots els cors és « Solidaritat Catalana ».

Això us donarà la norma dels sentiments dels patriotes d'aci sense gaires excepcions. La gent vol un bloc català democràtic que uneixi tots els patriotes virtuosos, els de dreta i els d'esquerra sota una bandera de patriots generosos i coratius. Caldrà refer la pobra pàtria malalta i necessitarem els esforços de tots i la gran aspiració nostra es la de portar al país aires de renovació nacional, sense tornar als errors d'antany, ni als odys sectaristes, ni als exclusivistes, ni a les huites de capella que tan mal frenen al país i a la causa.

Qui sap encara la labor que cardra fer! Vosaltres diuieu i infaliblement si voldreu l'Estatut o l'autodeterminació. I aquí, com diem vu-garmnt, el més calent és a l'agüera. Quan veiem el Correia passant revista als Pelayos, la llengua prohibida, la policia engarjant-nous patriotes, Falange fent el tifia, els militars fent el joc de Franco i a Catalunya tractada com una província del tot de Guadalajara o Abacete, les vostres discussions bizantines sobre si l'Estatut o l'autodeterminació ens fan l'efecte del conte de la llettra.

Per això creiem serios i ple d'esperances el moviment de Solidaritat Catalana, perquè representa la unió de tots els catalans per a la tasca futura, la immediata i la més llunyana, la que calguerà fer que no sabem quina serà, quina podrà ésser i ens sembla assenyat partir del retabliment de la legalitat republicana i de l'Estatut per poder reprendre una mica d'alçat després de tants anys de sofrança, d'oprobri i de tasca demolidora.

Vostre,

La fi dels dictadors

Amb un curt comunicat, la premsa de la tarda d'un dijous llençà la gran nova. En una escola de Reims, que serveix de quarter general a Eisenhower, reunits els generals elegits pel destí, estampaven illes signatures al peu d'un curt document, que concreta la rendició sense condicions de l'Alemanya hitleriana. El Tercer Reich s'ha esfondrat. Al mateix temps que Hitler es retirat de la circulació, mort o viu, això té poca importància, el règim nazi capitula en terres de França.

A grans titulats els diaris concreten que a Europa la guerra s'ha acabat. Quedaven, però, petits reductes de resistència, sense importància. La mateixa premsa, amb tots més o menys mofetes, al cos

preparar-se la retirada. Els totalitaris que no poden preure la desfeta cauen sorollosament. Un d'aquests dies el mon veurà com Franco cau. No pot durar la seva presència al poder. La sang vessada pels nostres germans està ofegant-lo.

El nostre poble ho sap i ho espera resignat. En aquests moments d'abordada i florida alhora, de la llibertat tenim posada tota la confiança en el ressorgir del nostre poble. Sabem al que volen els nostres germans d'allà baix, sabem el que volem tots plegats. Ens esperen moments de gran responsabilitat. Pel que respecta a nosaltres, els catalans, Solidaritat Catalana que representa l'aglutinament de les forces nacionals, és el moviment salvador de la nostra Pàtria; els informes que, rebuts aquests dies, tenim a les mans, dels nostres germans, de la pàtria ens fan confiar en què una prova de la vitalitat del nostre moviment salvador podrà ésser donada ben aviat. Tenim tota la fe posada en la nostra honesta conducta política per poder demandar als qui, amb el nom de salvadors, vengueren la nostra estimada terra al més ferotge enemic del subscriptor.

EL LLIBRE DE V

L'edició popular que es posa a la venda amb poesies de Verdaguera exhaurida. Preguem els que encara no el seu import (20 francs) de fer-ho de seguida quantitat al nostre c

377-32. Toulouse.

Els nostres correguts de trametre dels exemplars rebutjar el nombre de disposen i procedir a la nova edició.

PUBLICACIONS D

Llibre LLUÍS COMA, la seva obra, la seva vida, per Domènec de

80 frs.

Llibre JACINT VERDAGUERA, l'escull de les seves vers, preu 20 frs.

Fotografia del President

PANYA, a dues tintes.

Les demandes pode

FOC NOU, 25, rue Ro

229-86, compte de xecs

377-32. Toulouse.

El cent

EL CASAL CATALÀ

El dia 20 se celebra a Tolosa un homenatge a Verdaguera del centenari. L'acte fa Casal Català de Tolosa. Xifra Riera i el pre

Drs. occitanistes Isma

uille Soula, grans au

nya tots dos, el poeta

el professor Serra Bertran de

de diverses poesies de

EXPOSICIÓ DE

DE VERDA

CATALA

En ocasió de les fest

celebrant a Tolosa am

tenari de la naixença de

que Macià el dia 15 de

memoriaesquerra.cat — Canigó [Tolosa de Llenguadoc, 1945], 26/5/1945, pàgina 2

tat del text de la acta de rendició, publica el següent comunicat « Espanya i Portugal han trencat les relacions diplomàtiques amb Alemanya ». Heus ací dos redudessens importància.

A Itàlia, justificada, la resistència ha donat proves de voler acabar amb el règim feixista. El « Duce » ha pagat amb la seva vida. Els dictadors, un darrere l'altre, han de caure. Els regims del tot o res acaben així: eliminant el cap, absolutista per necessitat, els seus vasalls perdent la brevuiola i han de capitular. Passada la febre de llops famolencs i en donar-se compte del mal comès l'església els produïx el panteix de la deshonra i de la mort. Suprimit el dicator, qui raument es substitueix, el sistema cau verticalment.

L'eliminació de Franco, acabarà amb el falangisme. No l'anomenem perquè en realitat no es tal, car quant el poder es en mans d'un sol triomf pòr no vence l'espiritu dels darrers anys hauran alliscat als republicans. Cal que no es repetixi a casa nostra una nova lluita fratricida que aquesta vegada produirà, sens dubte, la ensulciada i el desredit imperdonable de la República, car en realitat no correspon al nostre país altre règim que el que per lliure sufragi s'haurà donat. Visca la República. Visca Catalunya immortal.

Espanya no pot ésser, no serà, una excepció. Els dictadors no moriran al lit. Una vegada substituït Franco els seus servidors es donaran compte que el poble no els vol. La més elemental regla del saber perdre consisteix en adonar-se a temps de la catàstrofe i pensant en el pais

constant de la guerra. Fa un mes, si fa no a Washington els ministro australi i neozelandesament amb el Sr. G d'Estat adjunt dels EUA convocarà una conferència que estudiarà l'atur forces de la guerra. La informació i els interessos, les importacions i exportacions i tot allò que regula les relacions entre els pobles van lligats, a les noves condicions polítiques, socials i econòmiques que en el si de cada nació apareixen d'una manera paulatina i ineluctable. No és d'estrangejar doncs, que davant d'aquest moviment perpetuu, la gent es faci càrrec que res pot garantir avui el demà, i no creigui que aquesta guerra és la darrera o que després d'ella la vida serà fàcil i plena. Com tampoc pot estranyar-nos que hom es preocupe ja de problemes, l'aguda de les quals es encara llunyanament, però no menys existent en pluixança.

Els E.U. emprenen necessitats militars han que doblar l'ur capacitat dels començaments. La producció actual un progrés tècnic i més elevat ha estat plafó aital que si després de ser relloigats tots actualment enquadrats mades, la indústria a cubrir les necessitats s'enten les necessitats qui les que poden

COP D'ULL

El final de la guerra del 1914 llançà el món dins una mar d'illusions. Tots els pobles enlluernats per uns principis de llibertat creien arrengons per sempre la injustícia, la invasió i la tiranía de la vida internacional. Als problemes econòmics currats de feia incertituds ens han demostrat que els pactes militars, les necessitats econòmiques, els interessos, les importacions i exportacions i tot allò que regula les relacions entre els pobles van lligats, a les noves condicions polítiques, socials i econòmiques que en el si de cada nació apareixen d'una manera paulatina i ineluctable. No és d'estrangejar doncs, que davant d'aquest moviment perpetuu, la gent es faci càrrec que res pot garantir avui el demà, i no creigui que aquesta guerra és la darrera o que després d'ella la vida serà fàcil i plena. Com tampoc pot estranyar-nos que hom es preocupe ja de problemes, l'aguda de les quals es encara llunyanament, però no menys existent en pluixança.

Els problemes cabdal, un cop la guerra finida, és sense dubte l'econòmic el qual vindrà agudit per les noves condicions que l'avolució

ns «FOC NOU» Marcel.li DOMINGO i la cultura catalana

LLUIS COMPANYS, LA VIDA, LA SEVA OBRA, LA MORT GLORIOSA, DOMÈNEC DE BELL...

Era una ingratisud ara que hom ha commemorat els sis anys del traspàs a Tolosa de Marc l-i Domingo, el popularissim diputat i propagandista tortosí, no recordar la seva intervenció decisiva en pro de la cultura i la llengua catalanes per dues vegades, des del Ministeri d'Instrucció Pública, a ran de la proclamació de la República espanyola el més d'Abril del 1931, i la setmana següent de les eleccions del 1936, que cloueren el bini negre.

Te al seu actiu pel 1931, el decret autoritzant l'ús de la llengua catalana a l'ensenyament oficial, obra espontània seva, més els decrets creant l'Institut Escola del Parc de la Ciutadella i la Normal de Mestres de la Generalitat redactats d'acord amb el Consell de Cultura de la Generalitat i el conseller Ventura Gassol. Aquests decrets potser no tingueren en el temps en què foren promulgats un extraordinari ressò, tantes eren les coses que aleshores passaven tots els dies, però tingueren una gran eficàcia, en fer cosa normal i perfectament legal l'ús de la nostra llengua a l'escola i l'organització d'institucions d'ensenyament regides principalment per la Generalitat, amb una amplitud d'atribucions molt superior, per exemple, a les del tant celebrat Patronat Escolar barceloní. I si Domingo no autoritzà més, fou senzillament, perque no li demanaren més: cal dir-ho en elogi de la seva bona voluntat.

CAL DIR-HO també: gràcies a ell, en 1936, el primer Decret del Govern Aziana constituir en caure

Portella dos dies després de les eleccions, fou la reposició del Patronat de l'Universitat autònoma de Barcelona, i la devoció a aquesta de tota la llibertat que entre el govern del bini negre, l'inspector Pristol Bances i la Conselleria de Cultura de la Generalitat intrusa, li havien fet fonedissa. Hi havia mol-

tes coses a reparar i persones a desaguarjar de les vexades o desvirtuades d'après del 6 d'octubre: Domingo volgué que primer que cap altre hom fés l'honor degut a la primera de les nostres Institucions de cultura, i gràcies a ell, abans d'una setmana de passadis les eleccions, quan encara els presos no havien retornat de les presons,

d'acord amb els redactors de *Foc Nou*, diari del qual l'esmentat amic és un assidu interès col·laborador.

Dissabte passat estigué també a Tolosa procedent de Montpellier i de Paris el senyor Jaume Ros i Serra, delegat d'Estat Català a Solidaritat Catalana el qual celebra una cordial entrevista amb els redactors de *Foc Nou*, diari del qual l'esmentat amic és un assidu interès col·laborador.

A més, han de trametre dues fotografies, del carnet de militant que el s'ha enviat:

Els simpatitzants poden atregar-se també a l'esmentat Delegat i rebren tota mena d'informacions i propaganda que puguin interessar-los.

A tal efecte se li recorda que el Delegat Regional és el Sr. Joaquim Junyent, 29 rue Jules Steeg, Bordeaux (Gironde).

PERSONALITATS DE SOLIDARITAT CATALANA A TOLOSA

Aquests darrers dies hem tingut el goig de saludar a Tolosa de pas cap a Paris el senyor Jaume Ros i Serra, delegat d'Estat Català a Solidaritat Catalana el qual celebra una cordial entrevista amb els redactors de *Foc Nou*, diari del qual l'esmentat amic és un assidu interès col·laborador.

Dissabte passat estigué també a Tolosa procedent de Montpellier i de Paris el secretari general d'E.R.C. i ex-conseller primer de la Generalitat de Catalunya senyor Josep Terrafoles. Preguntat sobre la data de la celebració del Congrés del seu partit a Tolosa ens contesta que s'havia ajornat per uns dies per donar lloc a l'assistència al Congrés del senyor Carles Pi Sunyer el qual té anunciat la seva arribada a França per a molt aviat.

FESTA MUSICAL A ALBI

El dia 6 de Maig tingué lloc al teatre Municipal d'Albi una festa commemorativa de la proclamació de la República espanyola. Hi prengueren part els cantaires de la Chorale qui dirigí el mestre Antoni Llop, els quals interpretaren una selecció de cançons catalanes entre les quals cal destacar l'estrena d'una sardana del susdit mestre Antoni Llop del nostre compatriota J. Artés.

Pringue part a la velada en qüestió el petit pianista català Albert Armengol, el concertista de cinc anys, interpretant meravellosos de Beethoven, que encanta el públic amb la seva gràcia i la seva prodigiosa habilitat.

AL TEATRE DEL CAPITOLI DE TOLOSA

El dia 13 de Maig se celebra al gran teatre del Capitoli de Tolosa un festival musical organitzat pels Amics francesos de Catalunya sota la presidència del senyor Cassou i Badou, alcalde de Tolosa. Assistiran a la festa ultra els presents esmentats, la senyora Ida Jankelevick (Senyovra Cassou), la senyoreta Suzanne Brau, secretaria dels Amics de Catalunya, un public distingitissim en el qual hi havien nombrosos professors i alumnes del Conservatori i el millor del món artístic tolósenc aplaudint els artistes senyora Astorg (interpretant Falstaff, Almén i Granados), els cantants Joan Casado, Joana Strober i J. P. Pujol, finalment, el simpàtic pianista Albert Armengol esperat amb gran expectació. El nostre petit concertista es revelà al públic tolósenc com un gran meravellosament dotat per a la música i es feu ovacionar amb gran simpatia.

J. M. BELLIDO.

i el Govern de la Generalitat rohavia fet la seva entrada triomfal a Barcelona, sense soroll però amb la màxima eficàcia i pressa, tot estava normalitzat a l'Universitat, amb els mateixos homes, les mateixes coses i el mateix esperit d'abans.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

EL GOVERN DE LA GENERALITAT ROHAVIA FET LA SEVA ENTRADA TRIOMFAL A BARCELONA, SENSE SOROLL PERÒ AMB LA MAXIMA EFICÀCIA I PRESSA, TOT ESTAVA NORMALITZAT A L'UNIVERSITAT, AMB ELS MATEIXOS HOMES, LES MATEIXES COSES I EL MATEIX ESPERIT D'ABANS.

DEFENSA DELS POLITICS CATALANS

Pere III, o el rei que sabia què volia

Cada home es una peça important de la gran màquina de la societat. Entre els homes n'ha d'haver establerta una posició de principi que els porti al respecte mutu i a la idea de la col·lectivitat. Un poble hauria d'ésser l'plegament de tots els voluntats environs el benestar general. Allí on acaba la llibertat d'un home, comença la dels altres.

Les necessitats d'un home haurien d'ésser les de tots. D'aquesta manera, només la humanitat podrà arribar a una etapa superior, a una harmonia dels esperits, a una felicitat social.

De vegades, un home representa una institució. Alguns, durant l'exercici de les seves funcions, hauran de m'ixer, per damunt del respecte a què té dret en tant que home, el respecte a la institució que en aquell moment encarna. Es el sentiment cívic que ens porta a aquesta conclusió. Es pobles que manquen de sentiment cívic, són pobles endarrerits, que no han evolucionat d'acord amb els temps moderns, que no han seguit el ritme del progrés.

Quan un home mereix la confiança dels altres homes i la voluntat popular, expressada legitimament, el colloca en l'administració dels interessos col·lectius, hauria de complir amb la llibertat de moviments necessària per a complimentar de la seva obra. Sobretot, la primera institució hauria d'anar a recompensar de tota la consideració per part dels administratius. Com més alt és el respecte envers el primer representant, més gran és el poble. A tothom cap el dret de seguir l'obra del governant i de fiscalitzar-la però sense oblidar que en una societat cada qui ocupa el seu lloc.

L'home té el deure social d'intervenir en la política. Si algú no ho pensa així, podríem dir-li, com Montesquieu: « Tu tens a bé no ocupar-te de política. La política s'ocupa de tu. » I és en l'expressió de la voluntat de tots, que es pot trobar el camí a seguir.

Hi pot haver catalans que es trobin, potser, mancats, en part, d'aquest sentiment cívic al qual hem ajudat. I si això fos cert, només en podria ésser la causa una manca d'educació.

Cal acudir de pressa a reparar aqueix mal. Treball fàcil si es comparteix amb les qualitats abundants que posseixen els fills de Catalunya. Els s'ny, la intel·ligència i el sentiment, són les grans propietats de la nostra terra. La raó natural, ens pot ajudar a fer de Catalunya un país de llibertat i de cultura. L'art i les lletres hi han excel·lit brillantment a través dels segles. No hi ha cap motiu per a què en la cosa pública no poguem reeixir.

Per a poguer tenir uns bons governants, cal comptar amb un poble conscient. El governant ha de possuir tres condicions indispensables: un cor bo, una vida digna i una capacitat remarcable. Quan faia una d'aquestes tres condicions, ha de fer-se forçosament l'home. Es el poble qui ha de fer l'elecció, no pas acceptant sempre aquell qui se li ofereix sinó de vegades tenir l'encert d'anar a cercar l'home necessari entre els humils o mancats d'ambició.

Pel a portar a cap l'educació del nostre poble, caldrà saber situar-lo en el moment històric present. Això serà una tasca molt difícil si no es giressin els ulls cap a la història. Els pobles no comencen avui, sinó que continuen llur vida.

Parlem de Catalunya. La tasca més urgent a fer a casa nostra, una de les més difícils, és la de preparar la joventut. Ens ha d'interessar l'avenir tant com el present. I la joventut catalana ha d'conèixer la història del seu poble.

Es a l'escola, en el primer ense-

nyament, on els nostres infants han de familiaritzar-se amb els homes i els ets preterits. No pas per a imitar-los, sino per a enriquir la seva experiència i adquirir la consciència de la nació.

El gran pintor Lucien Ananieu ens deia en una ocasió que ell coneixia les obres dels altres artistes, per tal de poguer pintar diferent de tots. El geni no segueix cap via oberta. Al contrari, n'assenyava una de nova. Només una joventut educada en l'ensenyament del passat, pot fer possible a grandesa de Catalunya.

El nostre poble necessita una generació d'homes que compleixin la tasca d'educació de la joventut, en el sentit que venim exposant, completant l'obra ja iniciada per alguns catalans meritoris i fent aportacions eruditives. E's arxius i les biblioteques han de lluir els tresors que guarden.

El català mitjà no coneix la història del seu poble. No ens ha d'avergonyir de dir-ho. Vivim una època propicia a les crisis morals, als exàmens de consciència. Pots ressuscitar la memòria reté, només, alguns noms allàt: com uns símbols, i encara sense profunditzar-los massa.

Cada clàssic català, filòsof, moralista, poeta o contista, ha de tenir una llarga biografia, ben documentada. Les gestes dels contemporanis, no poden ésser ignorades. Les figures de la política han d'ésser estudiades convenientment. Hi ha tot un enfilial de grans personatges: de Catalunya, la vida i l'obra dels quals ens són desconeguts. Des cobridors, sociòlegs, mitges, escriptors i artistes, han d'ésser presents als nostres fills amb un espírit de veritat i de relleu, tal com els correspon.

Es aquest treball el que pot ésser el nom de Catalunya als ulls del món, de cobrir-la i situant-la dignament al costat dels altres pòbils.

Amb l'estudi biogràfic, ens cal assaig històric i la crítica. Aquesta tasca ens donaria a tots un ait-sentit de responsabilitat. I nosaltres, els catalans que viuríem aquesta època de retrobament i de continuïtat de la vo voluntat nacional de Catalunya, presenciaríem a ben segur el despertament tant anhelat de la Pàtria i ens sentiríem contents d'haver contribuït a la seva resurrecció glòria.

Baptista XURIGUERA.

En el seu dia vaig rebre el segon número d'un periòdic que surt a Perpinyà i que es diu « Opinions ». Un equip entusiasta de gent que endevinava jovent i que no s'està de proclamar la seva desconfiança en les velles patums s'hi esmergia en articles i notes interessants.

Com que en un dels articles del periòdic susdit he vist el meu nom i una suposada declaració meva utilitzats com a pretext de l'argumentació de l'autor — cosa que m'honorava molt, èdhuc dubtant molt de l'exactitud de la referència — penso que els amics que fan « Opinions » no s'ofendran si, a la reciprocitat — un préstec per un renvi —, diuen els francesos — jo manllevo algun argument d'un altre article que es diu « Els més de la política. — La manca de conviccions » i que signa J. Costa i Plana. Sense cap finalitat polèmica, m'afanyo a dir-ho, sinó només per precisar alguns punts històrics que suposo que interessen a tots els meus lectors i èdhuc a l'estimable autor de l'article en qüestió.

El català, diu ell, falla en política. Es un mal polític. I això no val únicament per als polítics d'ara, sinó per als de tots els temps. Ningú ne salva: « des dels comtes i reis més conspicus de la nostra història fins al darrer segador o serif de la gleva ». Sembla doncs, segons J. Costa i Plana, que ens manquen conviccions, que som verdots. Potser sí.

Però jo voldria defensar els polítics catalans. No els d'ara, que ja són prou grans per defensar-se sols, sinó els del passat. Polítics i plens de conviccions, em penso, foren Pau Claris, Joan Prim, Enric Prat de la Riba. Però moriren joves: Prat als 47 anys, Prim i Claris als 56. Ells tres sois ja salvaren l'honor de la classe política catalana, amb llur obra de governant de gran visió, tot i no haver-la poguda dur a terme perquè la mort prematura se'n endugué a mig fer-la. Polítics fidels a

llurs conviccions foren els Presidents Macià i Companys. D'altra banda, n'hi ha hagut, em penso. Hem oblidat que dos papes del Renaixement foren catalans? Si alguna virtut demostraren Calixte III i Alexandre VI fou, em penso, més aviat la politica que la pietat. « Els catalans », els deien a Roma, a Roderic Borja i als seus fills. També era català, d'esperit sinò totalment de sang, Ferran II el Catòlic, model del príncep segons Maquiavel.

L'articulista d'« Opinions », després d'accusar els comtes i reis de la nostra història de mals polítics, recorda llur dèria de repartir, a la moda de l'època, els territoris nacionals entre llurs fills, com si fossin patrimoni familiar. Si això pot dir-se de Jaume I i de Pere el gran, no pot pas afirmar-se amb justícia d'Alfons II i de Jaume II, — tanmateix carregat de fills, aquest. — I menys, molt menys, de Pere III el de les Cerimònies.

Vet aquí, jo diria, el tipus complet del polític. La seva figura m'ha fet companyia durant molts mesos, en aquests anys angoixats que la Història era una porta d'evasió per als que no volien creure que la llibertat hagués estat vençuda per sempre. L'he estudiad, un xic i n'he reitat la vida en un llibre que possiblement restarà inèdit, però que mi ha donat molta satisfacció en escriure'l — i això ja és prou, pels temps que correix. I vull defensar-lo de l'acusació injusta que, englobant-lo en el seu blasme col·lectiu, li fa el meu estimat company en periodisme del setmanari al-ludit.

Pere III és el primer comte-rei que té una política nacional clara i recta, d'integració, primer, de tots els dominis de la Corona d'Aragó que els seus avantpassats han dispercat en els testament; d'imperialisme mediterrani, després; d'intervenció peninsular, sempre. Regna 52 anys, i això que és setmes, després i malaltís. Domina totes les revoltes, per la força o per la diplomàcia, les de les Unions de nou-

bles aragonesos i valencians com les dels eterns descontents sards. Navega amb traça, a les seves veles, entre dos Papes oposats — és l'època del Gran Cisma d'Occident — sense reconèixer-ne cap i traient concessions de tots dos. A la seva mort, Mallorca i el Rosselló, presos al seu cosí i cunyat Jaume III, són units indissolublement al Principat per cord solemne de les Corts: cap rei no podrà mai més alienar-los, — i això és Pere III qui ho ha fet. Atenes i Neopàtria estan sota l'autoritat del Comte de Barcelona. Sardenya ha estat dominada i els rebels vençuts o convençuts. Gènova, enemiga tenaç, és una ombra del que era abans de la desfeta d'Algúer. Sicília és ja de fet un regne de la Confederació, puix que la seva reina Maria ha estat ja promesa a Martí, net del rei — i això perquè Joan, l'hereu, ha preferit com a núvia una princesa francesa. A Castella hi ha una dinastia favorable a Aragó i emparentada amb el Casal de Barcelona i Múrcia és, pot dir-se, reconeguda com a « espai vital » de València... Què més voleu?

Hom dirà que Pere III fou un home cruel i sense escrúpuls, que va desfer-se dels seus germans amb procediments expeditius, que tirava al dret sensé amostrar-se gens de lètica. A través de la seva mateixa Crònica se'n presenta com un home terrible enamorat del poder, sempre a punt de vestir-se de rei, amb corona, ceptre i mantell. Era vanitós, ple d'orgull i de mal geni. Però en canvi pot dir-se que amb ell trobem per primer cop el patriotisme instal·lat en el tron. El rei cerimonial fou l'única sobirà que seguí una política nacional, no patrimonial. Si els seus descendents haguessin continuat la seva política i si el Casal de Barcelona no s'hagués extingit amb Martí el Jove, el curs de la història de Catalunya hauria estat ben diferent.

Però aquest « si » és l'eterna conjunció que ens recorda la terrible irreversibilitat de la Història. Vivim de les conseqüències dels actes, i per això no podem jutjar els homes polítics per llurs intencions ni per llurs mateixos procediments, sinó per llurs realitzacions. Pere III no és un sant, evidentment, però fou un polític. Adhuc fou un polític preocupat pel bé del poble, estimat del poble. Però era m'ado no que aquesta apologia podria semblar una invitació als aspirants a polítics catalans a seguir l'exemple del rei malgenit del Pinyalet. Només voldria que, com ell, sabessin allò que volem, i que treballlessin seriósament per a aconseguir-ho. I que, en aquest cas, llur desig coincidís amb els interessos permanents de Catalunya.

Que ja és ésser prou ambició em penso.

Rafael TASIS.

Résumé de l'Histoire de la Catalogne

(Suite et fin.)

L'issue de la lutte ne fut pas défavorable à son régime autonome (le roi dut jurer de nouveau ses Constitutions), mais contribua à détruire sa prospérité économique, de sorte que le jour où, sous les Rois Catholiques, l'union avec la Castille s'accomplit (1479), la Catalogne se trouvait dans un état de décadence. D'autres causes y avaient contribué, parmi lesquelles les guerres du temps d'Alphonse le Magnanime et l'établissement des Turcs dans les pays de la Méditerranée orientale. La découverte, par les Portugais, de la nouvelle route de l'Inde (1487) vint empirir cette situation. La découverte de l'Amérique, qui curait pu compenser la perte des marchés orientaux, ne produisit de résultats favorables à la prospérité de la Catalogne que trois siècles plus tard, c'est-à-dire lorsque Charles III accorda à Barcelone la liberté de commerce avec plusieurs ports américains (1778).

Sous les rois de la maison d'Au-

trich la Catalogne, quoique en décadence, conserve ses institutions nationales. La Généralité et le Conseil municipal de Barcelone ont encore un grand prestige, mais les Cortès sont convoquées de moins en moins par les rois. La « dénationalisation » se réalise, d'abord pacifiquement, sous les premiers Habsbourg; puis Olivarès, le ministre de Philippe IV, essaye de la précipiter par la force et provoque la deuxième grande révolte des Catalans, la guerre dite des Segadors (des moissonneurs), qui est un épisode de la guerre de Trente Ans. Pendant les douze années que dura la révolte (1640-1652) les rois de France Louis XIII et Louis XIV sont les souverains de la Catalogne. Comme résultat de la lutte, les Catalans ont encore assuré leur autonomie trois quarts de siècle. Mais, si avant la révolte ils vivent en marge de la vie politique espagnole, bientôt après leur retour à l'obéissance de Philippe IV ils commencent à s'y intéresser, à tenter

d'y intervenir et de l'influencer. Le point culminant de cette nouvelle tendance est la Guerre de Succession, où la Catalogne s'efforce de donner un roi à l'Espagne, Charles d'Autriche, en face de Philippe d'Anjou, le candidat des pays catalans. La victoire de Philippe V coupe à l'interventionnisme catalan, et détruit en même temps, après la chute héroïque de Barcelone sous la force des armées franco-espagnoles (1714), le régime autonome de la Catalogne. Tout son effort se borne alors, en collaborant aux vives couronnes, à devenir une province soumise, pacifique et travailleuse. Mais plus forts que ses dessous, plus forts que le dessein de ses dominateurs, sa prospérité économique, rétablie pendant le XVIIIe siècle, la Révolution française, la guerre napoléonienne, le romantisme, provoquent le réveil de ses énergies spirituelles et matérielles, et produisent ce qu'on appelle la Renaissance catalane.

LLEGIU

Feu Llegir

CANIGO

El 19 de Juliol Catalunya fou la primera a vèncer el feixisme. La bandera de les quatre barres és un simbol de la democràcia.